

Dechrau busnes bwyd anifeiliaid

Sut i gofrestru a gwneud cais am gymeradwyaeth fel busnes bwyd anifeiliaid sy'n gwneud, yn marchnata neu'n defnyddio bwyd anifeiliaid.

Mae angen i fusnes bwyd anifeiliaid sy'n cynhyrchu, marchnata neu ddefnyddio bwyd anifeiliaid gofrestru a chael eu cymeradwyo fel busnesau bwyd anifeiliaid.

Mae deddfwriaeth bwyd anifeiliaid yn berthnasol i'r busnesau canlynol:

- gweithgynhyrchwyr bwyd anifeiliaid cyfansawdd
- gweithgynhyrchwyr deunyddiau bwyd anifeiliaid, [ychwanegion bwyd anifeiliaid](#) a rhag-gymysgeddau (*pre-mixtures*)
- mewnoforwyr
- cwmnïau sy'n cludo nwyddau
- cwmnïau sy'n storio bwyd anifeiliaid
- cwmnïau sy'n cludo bwyd anifeiliaid cyfansawdd
- [busnesau bwyd](#) sy'n darparu bwyd dros ben i'w ddefnyddio fel bwyd anifeiliaid
- [gweithgynhyrchwyr bwyd anifeiliaid anwes](#)
- ffermydd â'r sy'n tyfu a defnyddio neu werthu cynydau i'w defnyddio fel bwyd anifeiliaid
- cynhyrchwyr bwyd anifeiliaid i greaduriaid sy'n byw'n rhydd yn y gwyllt (gan gynnwys anifeiliaid hela gwyllt) a gaiff eu bwyta gan bobl.
- ffermydd da byw
- [busnesau bwyd a busnesau nad ydynt yn gwerthu bwyd](#) sy'n gwerthu cyd-gynhyrchion neu i'w defnyddio fel bwyd anifeiliaid

Bydd yn rhaid i chi fod yn ymwybodol o [Reoliad 183/2005 y CE](#) ar Hylendid Bwyd Anifeiliaid a dylech chi ddarllen ein crynodeb am [yr holl ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â bwyd anifeiliaid](#).

Cofrestru a chymeradwyo busnesau bwyd anifeiliaid

Er mwyn i chi gofrestru/a neu gael eich cymeradwyo, bydd yn rhaid i chi gyflwyno cais i adran safonau masnach - gallwch ddod o hyd iddynt drwy [TSO online](#).

Yng Ngogledd Iwerddon, dylid anfon ceisiadau at [Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig \(DAERA\)](#)

Gweithgarwch sydd angen ei gofrestru

Nid oes rhaid talu i gofrestru.

Cod (R = Cofrestru)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
R1	<p>Gweithgynhyrchu a/neu roi ychwanegion bwyd anifeiliaid ar y farchnad (ac eithrio'r rheiny y mae gofyn eu cymeradwyo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys cyffeithyddion, emylsyddion, sefydlogion, tewychwyr, sylweddau gelio, rhwymwyr, sylweddau gwrthdalpio, rheoleiddwyr asidedd, gwrthocsidyddion (nad ydynt yn destun y lefel uchaf a ganiateir), sylweddau silwair, annatureiddwyr, sylweddau i reoli halogiad radioniwclid, a lliwiau (ac eithrio carotenoidau a santhoffyl). • Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd anifeiliaid sy'n cynhyrchu ychwanegion technolegol neu synhwyraidd. Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) ychwanegion bwyd anifeiliaid technolegol neu synhwyraidd.
R2	<p>Gweithgynhyrchu a/neu roi rhag-gymysgeddau ar y farchnad (ac eithrio'r rheiny y mae gofyn eu cymeradwyo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys rhag-gymysgeddau sy'n cynnwys unrhyw ychwanegion bwyd anifeiliaid ac eithrio fitaminau A a D, copr a seleniwm. • Busnesau bwyd anifeiliaid sy'n cynhyrchu neu'n gwerthu rhag-gymysgeddau, ac eithrio'r rheiny sy'n cynnwys fitaminau A a D, copr a seleniwm. Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) rhag-gymysgeddau o'r fath.
R3	<p>Gweithgynhyrchu a/neu roi bioproteinau ar y farchnad nad oes gofyn eu cymeradwyo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys halwynau amoniwm, a rhai burumau marw penodol sy'n tyfu ar swbstradau sy'n dod o anifeiliaid/llyisiau. • Busnesau sy'n gweithgynhyrchu ac yn gwerthu cynhyrchion o'r fath; a busnesau nad ydynt yn gweithgynhyrchu, ond yn prynu ac yn gwerthu cynhyrchion o'r fath.

Cod (R = Cofrestru)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
R4	<p>Gweithgynhyrchu bwydydd anifeiliaid cyfansawdd (ac eithrio'r rheiny y mae gofyn eu cymeradwyo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid cyflawn a chyflenwol, gyda neu heb ychwanegion. • Busnesau sy'n gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid cyflawn a chyflenwol, gyda neu heb ychwanegion.
R5	<p>Rhoi bwyd anifeiliaid cyfansawdd ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sefydliadau sy'n prynu a gwerthu bwyd anifeiliaid cyflenwol, ond nid ydynt yn gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid o'r fath. Mae hyn yn cynnwys busnesau nad ydynt yn cadw unrhyw fwyd anifeiliaid (e.e. mewnforwyr).
R6	<p>Gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid anwes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid cyflawn a chyflenwol, gyda neu heb ychwanegion. • Busnesau gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid anwes sy'n gweithgynhyrchu bwyd anifeiliaid cyflawn a chyflenwol, gyda neu heb ychwanegion.
R7	<p>Gweithgynhyrchu deunyddiau bwyd anifeiliaid a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae deunyddiau bwyd anifeiliaid yn gynhyrchion y gellir eu bwydo wrth eu hunain i anifeiliaid, neu eu defnyddio fel cynhwysion fel rhan o fwyd anifeiliaid cyflenwol. • Busnesau sy'n cynhyrchu neu weithgynhyrchu deunyddiau cynhwysion unigol (e.e. grawnfwyd neu gynhyrchion yn seiliedig ar rawnfwyd, olewau a brasterau). Gweithgynhyrchwyr bwyd a changhennau archfarchnadoedd sy'n ymwneud â throsglwyddo bwyd dros ben (e.e. cynhyrchion popty/becws/siop fara heibio'r dyddiad ar ei orau cyn/defnyddio erbyn) i'r gadwyn fwyd anifeiliaid. DS: Nid yw'r categori hwn yn cynnwys bragwyr, distyllwyr a gweithgynhyrchwyr bwyd sy'n gwerthu cydgyhyrchion i'r gadwyn fwyd anifeiliaid – gweler cod gweithgarwch R12.
R8	<p>Cludo bwyd anifeiliaid a chynhyrchion bwyd anifeiliaid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae cludo cynhyrchion bwyd anifeiliaid a bwyd anifeiliaid yng ngherbydau'r gweithgynhyrchwyr eu hunain yn dod o dan gwmpas cymeradwyo/cofrestru safle'r gweithgynhyrchwr. • Safleoedd busnesau sy'n cludo deunyddiau bwyd anifeiliaid, bwyd anifeiliaid cyfansawdd, ychwanegion bwyd anifeiliaid a rhag-gymysgeddau.

Cod (R = Cofrestru)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
R9	<p>Storio bwyd anifeiliaid a chynhyrchion bwyd anifeiliaid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys safleoedd nad ydynt wedi'u cynnwys gan weithgarwch cymeradwyo/cofrestru arall mewn perthynas â gweithgynhyrchu neu roi'r cynhyrchion dan sylw ar y farchnad. Nid yw'n cynnwys cyfleusterau storio ar safle gweithgynhyrchwr neu gludwr. • Safleoedd storio bwyd anifeiliaid.
R12	<p>Busnesau bwyd a busnesau nad ydynt yn rhai bwyd sy'n gwerthu cydgynhyrchion a fydd yn cael ei defnyddio fel deunyddiau bwyd anifeiliaid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn yn cynnwys gwerthu deunyddiau bwyd anifeiliaid sydd wedi'u cynhyrchu fel cyd-gynhyrchion y broses o weithgynhyrchu cynnyrch bwyd (e.e. bran gwenith, grawn bragu, gweddillion ffa soia a hadau rēp sy'n dod o echdynnu olew, pennau moron a chroen tatws). • Bragwyr, distyllwyr a gweithgynhyrchwyr biodanwydd, llaeth a bwyd. DS: Nid yw'r categori hwn yn cynnwys gweithgynhyrchwyr bwyd ac archfarchnadoedd sy'n gwerthu bwyd sy'n weddill (e.e. cynhyrchion siop fara sydd heibio'r dyddiad ar ei orau cyn/defnyddio erbyn) i'r gadwn fwyd anifeiliaid – gweler cod gweithgarwch R7.

Ffermydd

Cod (R = Cofrestru)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
R10	<p>Cymysgu bwyd anifeiliaid ar y fferm gydag ychwanegion a rhag-gymysgeddau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ffermwyr sy'n prynu cynhyrchion ychwanegion a rhag-gymysgeddau (e.e. nad ydynt wedi'u cynnwys mewn bwyd anifeiliaid cyfansawdd) a'u cymysgu nhw â bwyd anifeiliaid (porthiant, silwair, gwywair, grawnfwyd ac ati). Gall ychwanegion a rhag-gymysgeddau gynnwys fitaminau, elfennau hybrin (e.e. copr a sinc) a chyffeithyddion (e.e. asid proprionig).
R11	<p>Cymysgu bwyd anifeiliaid gyda bwyd anifeiliaid cyfansawdd sy'n cynnwys ychwanegion ar y fferm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ffermwyr sy'n cymysgu eu bwyd anifeiliaid eu hunain ar y fferm, gan ddefnyddio bwyd anifeiliaid cyfansawdd sy'n cynnwys ychwanegion megis fitaminau ac elfennau hybrin ac ati.

Cod (R = Cofrestru)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
R13	<p>Ffermydd da byw (gan gynnwys ffermydd pysgod) nad ydynt yn cymysgu bwyd anifeiliaid neu'n cymysgu bwyd anifeiliaid heb ychwanegion</p> <ul style="list-style-type: none"> Ffermwyr da byw. Gall hyn gynnwys ffermydd sy'n gwneud silwair neu gwywair (heb ddefnyddio ychwanegion). Gellir hefyd cynnwys ffermydd pysgod yn y gweithgarwch hwn.
R14	<p>Ffermydd âr sy'n tyfu neu werthu cnydau fel bwyd anifeiliaid</p> <ul style="list-style-type: none"> Ffermydd âr fel y rheiny sy'n gwerthu grawnfwyd, gwenith, haidd neu gnydau bwyd e.e. tatws i'w defnyddio fel bwyd anifeiliaid.

Gweithgareddau y mae gofyn eu cymeradwyo

Mae yna ffi ar gyfer sefydliadau sy'n gwneud cais i gael eu cymeradwyo am y tro cyntaf, ac am ddiwygio cymeradwyaeth sy'n bodoli eisoes.

Nodir y darpariaethau ar ffioedd cymeradwyo ar gyfer Cymru yn [Rheoliadau Bwyd Anifeiliaid \(Hylendid, Samplu a Gorfodi\) \(Cymru\) 2015](#). Mae yna reoliadau cyfatebol ar gyfer [Lloegr](#), [Gogledd Iwerddon](#) a'r [Alban](#).

Cod (A = Cymeradwyo)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
A1	<p>Gweithgynhyrchu ychwanegion maeth a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae hyn yn cynnwys fitaminau, pro-fitaminau a sylweddau a ddiffinnir yn gemegol sy'n cael effaith debyg; cyfansoddion o elfennau hybrin; asidau amino, eu halwynau ac analogau; wrea a'i ddeilliadau, fel yr awdurdodwyd o dan Reoliad 1831/2003. Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd sy'n cynhyrchu ychwanegion maeth. Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) ychwanegion o'r fath.
A2	<p>Gweithgynhyrchu a/neu osod ychwanegion sootecnegol ar y farchnad, mae hyn yn cynnwys ychwanegion sy'n gwella'r broses dreulio, sefydlogwyr fflora'r perfeddyn a sylweddau sy'n effeithio'n ffafriol ar yr amgylchedd</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'r rhain yn cynnwys ensymau a micro-organebau. Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd sy'n cynhyrchu ychwanegion sootecnegol, fel y nodir yn y golofn sy'n disgrifio gweithgarwch. Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) ychwanegion o'r fath.

Cod (A = Cymeradwyo)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
A3	<p>Gweithgynhyrchu ychwanegion gwrthocsidyddion sydd â lefelau uchaf a ganiateir mewn bwyd anifeiliaid sydd wedi'u nodi yn Rheoliad 1831/2003, a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gall hyn gynnwys propyl gallate, butylated hydroxyanisole (BHA), butylated hydroxytoluene (BHT), fel yr awdurdodwyd o dan Reoliad 1831/2003. • Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd sy'n cynhyrchu ychwanegion gwrthocsidyddion gyda'r lefelau uchaf a ganiateir. Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) ychwanegion o'r fath.
A4	<p>Gweithgynhyrchu ychwanegion lliw (cartenoidau a santhoffyl) a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r cynhyrchion hyn yn destun uchafswm cyfraddau cynhwysiant a osodir o dan Reoliad 1831/2003. • Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd sy'n cynhyrchu carotenoidau neu santhoffyl (megis canthacsanin). Busnesau sy'n gwerthu (ond nid yn gweithgynhyrchu) ychwanegion o'r fath.
A5	<p>Gweithgynhyrchu proteinau sy'n dod o ficro-organebau sy'n perthyn i grwpiau o facteria, burum, algâu a ffyngau is, a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn flaenrol, roedd y sylweddau hyn yn dod o dan Gyfarwyddeb 82/471/EEC ar Gynhyrchion Penodol (Bioproteinau) sydd wedi'i dirymu. Bellach maent yn cael eu dosbarthu fel deunyddiau bwyd anifeiliaid, ond mae dal angen cymeradwyo sefydliadau sy'n gweithgynhyrchu neu'n gwerthu cynhyrchion o'r fath.
A6	<p>Gweithgynhyrchu cydgynhyrchion gweithgynhyrchu asidau amino trwy eplesu, a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn flaenrol, roedd y sylweddau hyn yn destun Cyfarwyddeb 82/471/EEC ar Gynhyrchion Arwydd (Bioproteinau) sydd wedi'i ddirymu. Bellach maent yn cael eu dosbarthu fel deunyddiau bwyd, ond mae dal angen cymeradwyo sefydliadau sy'n gweithgynhyrchu neu'n gwerthu cynhyrchion o'r fath.

Cod (A = Cymeradwyo)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
A7	<p>Gweithgynhyrchu rhag-gymysgeddau sy'n cynnwys fitaminau A a D, a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r sylweddau hyn yn destun uchafswm cyfraddau cynhwysiant a osodir o dan Reoliad 1831/2003. • Gweithgynhyrchwyr sy'n cynhyrchu rhag-gymysgeddau sy'n cynnwys fitaminau A neu D. Busnesau sy'n gwerthu cynhyrchion sy'n cynnwys fitaminau A neu D (ond nid yn eu gweithgynhyrchu).
A8	<p>Gweithgynhyrchu rhag-gymysgeddau sy'n cynnwys copr a seleniwm, a/neu eu rhoi ar y farchnad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r cynhyrchion hyn yn destun uchafswm cyfraddau cynhwysiant a osodir o dan Reoliad 1831/2003. • Gweithgynhyrchwyr ychwanegion bwyd anifeiliaid sy'n cynhyrchu ychwanegion copr neu seleniwm. Busnesau sy'n gwerthu cymysgedd copr neu seleniwm sy'n cynnwys (ond nid yn eu gweithgynhyrchu).
A9 ac A10	<p>Mae'r Gyfarwyddiaeth Meddyginiaethau Milfeddygo (VMD) yn cymeradwyo safleoedd sy'n marchnata, gweithgynhyrchu neu ddefnyddio ychwanegion bwyd penodol. Mae hyn yn cynnwys coccidiostats, histomonostatau a hyrwyddwyr tyfiant nad ydynt yn wrthfioctig.</p>
Cod (A = Cymeradwyo)	Disgrifiad o'r gweithgarwch
A11	<p>Gweithgynhyrchu cynhyrchion sy'n dod o olewau llysiâu a brasterau wedi'u cymysgu at ddefnydd bwyd anifeiliaid, a'u rhoi ar y farchnad</p>

Gweithgarwch nad oes angen ei gofrestru a/neu ei gymeradwyo

Mae rhywfaint o weithgarwch sydd y tu allan i gwmpas y Rheoliad. Mae hyn yn cynnwys:

- cynhyrchu bwyd anifeiliaid domestig yn breifat ar gyfer anifeiliaid sy'n cynhyrchu bwyd a gedwir ar gyfer eu cynhyrchu yn y cartref ac ar gyfer anifeiliaid nad ydynt yn cael eu cadw ar gyfer cynhyrchu bwyd
- bwydo anifeiliaid sy'n cynhyrchu bwyd a gedwir i'w bwyta'n breifat yn y cartref
- bwydo anifeiliaid nad ydynt yn cael eu cadw ar gyfer cynhyrchu bwyd
- cyflenwi symiau bach o gynhyrchion cynhyrchu cynradd yn uniongyrchol i ffermydd lleol i'w defnyddio ar y ffermydd hynny
- y cynhyrchydd yn cyflenwi symiau bach o gynhyrchion cynradd yn uniongyrchol i sefydliadau lleol sy'n cyflenwi'r defnyddiwr terfynol (e.e. ffermydd)
- manwerthu bwyd anifeiliaid anwes
-

cyflenwi symiau bach o gynhyrchion cynhyrchu cynradd yn uniongyrchol i'r defnyddiwr terfynol neu i sefydliadau manwerthu lleol sy'n cyflenwi'r defnyddiwr terfynol. Nid yw [Rheoliad 183/2005](#) yn diffinio 'niferoedd bach'.

Bwydo anifeiliaid na chaiff eu cadw er mwyn cynhyrchu bwyd – er nad oes angen cofrestru i gynnal y gweithgareddau hyn, dylai'r bwyd anifeiliaid a ddefnyddir fodloni'r gofynion a nodir bob amser..

Os oes gennych chi gwestiynau penodol eraill mewn perthynas â'ch busnes, dylech gysylltu [Adran Safonau Masnach](#) leol.

Ceir esboniad o godau, gweithgareddau a nodiadau canllaw ar gyfer Rheoliad 183/2005 yn yr wybodaeth am [ddeddfwriaeth bwyd anifeiliaid legislation](#).

Rhestr o sefydliadau bwyd anifeiliaid

[View Approved feed establishments \(Updated October 2017\) as PDF](#) (900.29 KB)

England

[View Approved feed establishments \(UK, May 2019\) as Excel](#) (148 KB)